ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1988

Vyhlásené: 20. 4. 1988 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

51

ZÁKON
Slovenskej národnej rady
z 20. apríla 1988
o banskej činnosti, výbušninách a o štátnej banskej správe

Slovenská národná rada sa uzniesla na tomto zákone:

PRVÁ ČASŤ
ZÁKLADNÉ USTANOVENIE

§ 1
Účel zákona

Účelom tohto zákona je ustanoviť podmienky vykonávania banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom najmä z hľadiska racionálneho využívania ložísk nerastov, bezpečnosti práce a prevádzky, ochrany pracovného prostredia, ako aj podmienky používania výbušnín a upraviť organizáciu a pôsobnosť orgánov štátnej banskej správy.

DRUHÁ ČASŤ
BANSKÁ ČINNOSŤ A ČINNOSŤ VYKONÁVANÁ BANSKÝM SPÔSOBOM

PRVÝ ODDIEL
Základné pojmy

§ 2
Banská činnosť

Banskou činnosťou sa podľa tohto zákona rozumie

a) vyhľadávanie a prieskum ložísk vyhradených nerastov a tých ložísk nevyhradených nerastov, ktoré sú vhodné pre potreby a rozvoj národného hospodárstva (ďalej len „výhradné ložiská“),[1])

b) otvárka, príprava a dobývanie výhradných ložísk,

c) zriaďovanie, zabezpečovanie a likvidácia banských diel a lomov,

d) úprava a zušľachťovanie nerastov vykonávané v súvislosti s ich dobývaním,

e) zriaďovanie a prevádzka odvalov, výsypiek a odkalísk pri činnostiach uvedených v písmenách a) až d),

f) osobitné zásahy do zemskej kôry,[2])

g) zabezpečovanie a likvidácia starých banských diel.[3])

§ 3
Činnosť vykonávaná banským spôsobom

Činnosťou vykonávanou banským spôsobom sa podľa tohto zákona rozumie

a) dobývanie ložísk nevyhradených nerastov, kým sa nerozhodlo, že sú vhodné pre potreby a rozvoj národného hospodárstva vrátane úpravy a zušľachťovania nerastov vykonávaných v súvislosti s ich dobývaním a na tento účel vykonávané vyhľadávanie a prieskum ložísk nevyhradených nerastov,

b) inžiniersko-geologický a hydrogeologický prieskum okrem geologických prác vykonávaných za účelom získania doplňujúcich údajov pre dokumentáciu stavieb,

c) ťažba pieskov a štrkopieskov v korytách vodných tokov plávajúcimi strojmi vrátane úpravy a zušľachťovania týchto surovín vykonávaných v súvislosti s ich ťažbou, s výnimkou odstraňovania nánosov pieskov a štrkopieskov pri údržbe vodných tokov,

d) podzemné práce vykonávané banským spôsobom, najmä hĺbenie jám a jamíc, razenie štôlní a tunelov, ako aj iných podzemných priestorov s objemom nad 500 m^3,

e) práce na zabezpečenie stability podzemných priestorov (podzemné sanačné práce),

f) práce na sprístupňovaní jaskýň a práce na ich udržiavaní v bezpečnom stave,

g) zemné práce vykonávané s použitím strojov a výbušnín, ak sa na jednej lokalite premiestňuje viac ako 100 000 m^3 horniny,

h) strojové vŕtanie studní s dĺžkou nad 30 m a vrty s dĺžkou nad 30 m na iné účely než na práce uvedené v § 2 a v § 3 písm. a) až g),

i) čerpanie prírodných liečivých a stolových minerálnych vôd v banských dielach.

§ 4
Odstránenie pochybností

Pri pochybnostiach, či ide o banskú činnosť alebo či ide o činnosť vykonávanú banským spôsobom, rozhodne Slovenský banský úrad po prerokovaní so Slovenským geologickým úradom a s ústredným orgánom, do pôsobnosti ktorého patrí organizácia vykonávajúca takúto činnosť. Ak sa rozhodnutie dotýka aj výkonu hlavného dozoru orgánov štátnej banskej správy, postupuje sa podľa § 39 ods. 3.

DRUHÝ ODDIEL
Základné podmienky banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom

Povinnosti organizácií a orgánov pri banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom

§ 5

(1) Pri banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom sa musia dodržiavať zásady ochrany a využitia nerastného bohatstva, požiadavky racionálneho využívania ložísk nerastov, bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky, zásady banskej technológie, ako aj požiadavky ochrany pracovného prostredia.

(2) Banskú činnosť a činnosť vykonávanú banským spôsobom možno vykonávať na základe oprávnenia, prípadne povolenia vydaného podľa tohto zákona, banského zákona alebo podľa osobitných predpisov.[4])

(3) Podmienky na získanie oprávnenia na vykonávanie niektorých prác a požiadavky na kvalifikáciu a overovanie odbornej spôsobilosti pracovníkov, ak nie sú upravené osobitným predpisom,[5]) ustanoví Slovenský banský úrad všeobecne záväzným právnym predpisom.

(4) Organizácia je povinná ohlásiť obvodnému banskému úradu začatie, prerušenie a ukončenie banskej činnosti alebo činnosti vykonávanej banským spôsobom, a to v rozsahu a lehotách, ktoré ustanoví Slovenský banský úrad všeobecne záväzným právnym predpisom.

(5) Závažné udalosti a nebezpečné stavy, ktoré by mohli ohroziť prevádzku organizácie alebo celospoločenský záujem, najmä bezpečnosť života a zdravie ľudí, ako aj všetky závažné prevádzkové nehody (havárie), závažné pracovné úrazy a poruchy technických zariadení, je organizácia povinná bezodkladne ohlásiť obvodnému banskému úradu.

(6) Ústredný orgán je povinný informovať Slovenský banský úrad o svojich zásadných opatreniach na zabezpečenie racionálneho využívania ložísk nerastov, ich ochrany, bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky, dodržiavanie určených pracovných podmienok, ako aj na riešenie stretov záujmov s inými celospoločenskými záujmami pri banskej činnosti. Organizácia je povinná o takýchto svojich opatreniach informovať obvodný banský úrad.

(7) Dozor nad dodržiavaním tohto zákona, banského zákona a predpisov vydaných na ich základe, ako aj iných všeobecne záväzných právnych predpisov upravujúcich bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a bezpečnosť prevádzky a pracovné podmienky pri banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom vykonávajú orgány, do pôsobnosti ktorých patria organizácie.

§ 6

(1) Organizácia a orgán, do pôsobnosti ktorého patrí organizácia, sú povinné zabezpečiť a kontrolovať bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a bezpečnosť prevádzky, dodržiavanie predpisov o bezpečnosti práce a určených pracovných podmienkach.

(2) Organizácia je povinná včas vykonať potrebné preventívne a zabezpečovacie opatrenia a bezodkladne odstraňovať nebezpečné stavy, ktoré by mohli ohroziť prevádzku organizácie alebo celospoločenský záujem, najmä bezpečnosť života a zdravie ľudí. V rámci havarijnej prevencie je organizácia povinná urobiť opatrenia, najmä na predchádzanie vzniku požiarov a výbuchov, prievalov vôd a bahnín, prietrží hornín, uhlia a plynov, ako aj vzniku banských otrasov a erupcií.

(3) Organizácia je povinná zisťovať príčiny prevádzkových nehôd a pracovných úrazov, evidovať a registrovať ich a výsledky predkladať obvodnému banskému úradu spolu s uvedením opatrení vykonaných na odstránenie závad.

(4) Organizácia vykonávajúca banskú činnosť je povinná zriadiť útvar, prípadne ustanoviť odborne spôsobilého pracovníka na plnenie úloh na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky, pracovníka na riadenie likvidácie závažných prevádzkových nehôd (havárií) a vypracúvať plány ich zdolávania.

(5) Slovenský banský úrad môže vzhľadom na povahu prác, ich rizikovosť a s prihliadnutím na miestne podmienky určiť, kedy organizácia pri činnosti vykonávanej banským spôsobom je povinná zriadiť útvar, prípadne ustanoviť odborne spôsobilého pracovníka na plnenie úloh na úseku bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky, pracovníka na riadenie likvidácie závažných prevádzkových nehôd (havárií) a vypracúvať plány ich zdolávania.

(6) Slovenský banský úrad všeobecne záväzným právnym predpisom podrobnejšie upraví

a) požiadavky na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky pri banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom vrátane bezpečnosti používaných technických zariadení a požiarnej ochrany v podzemí,

b) požiadavky na havarijnú prevenciu a na plány zdolávania závažných prevádzkových nehôd

(havárií),

c) zisťovanie príčin závažných prevádzkových nehôd (havárií) a pracovných úrazov a ich evidenciu a registráciu,

d) hlásenie závažných udalostí a nebezpečných stavov, závažných prevádzkových nehôd (havárií), závažných pracovných úrazov a porúch technických zariadení.

§ 7
Banská záchranná služba

(1) Organizácia vykonávajúca banskú činnosť je povinná zabezpečiť banskú záchrannú službu, ak vykonáva práce v podzemí, a v prípadoch určených Slovenským banským úradom.

(2) Úlohou banskej záchrannej služby je vykonávať práce na záchranu ľudských životov a majetku pri závažných prevádzkových nehodách (haváriách) vrátane poskytnutia prvej pomoci v podzemí. Banská záchranná služba plní aj určené úlohy na úseku havarijnej prevencie a bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky. Poskytovanie lekárskej služby prvej pomoci v podzemí upravujú osobitné predpisy.[6])

(3) Banskú záchrannú službu vykonávajú banské záchranné stanice.

(4) Slovenský banský úrad môže vzhľadom na povahu prác, ich rizikovosť a s prihliadnutím na miestne podmienky nariadiť, aby organizácia pri činnosti vykonávanej banským spôsobom zabezpečila banskú záchrannú službu.

(5) Zabezpečovanie banskej záchrannej služby, jej organizáciu a úlohy a požiadavky na odbornú spôsobilosť jej pracovníkov ustanoví Slovenský banský úrad všeobecne záväzným právnym predpisom.

§ 8
Technické zariadenia

(1) Pri banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom sa môžu používať len technické zariadenia a pomôcky, ktoré zodpovedajú predpisom na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky.

(2) Spôsobilosť technických zariadení a pomôcok sa preveruje ich pravidelnými prehliadkami, skúškami a revíziami, ktoré môžu vykonávať len pracovníci, ktorí sú na to oprávnení a odborne spôsobilí.

(3) Typy vybraných banských strojov, zariadení, prístrojov a pomôcok sa môžu používať len na základe povolenia Slovenského banského úradu. Vykonanie skúšok a predloženie odborných posudkov potrebných na vydanie povolenia určí Slovenský banský úrad a zabezpečí ten, kto o toto povolenie žiada.

(4) Organizácie vykonávajúce banskú činnosť alebo činnosť vykonávanú banským spôsobom môžu projektovať a vyrábať vyhradené technické zariadenia slúžiace na vykonávanie banskej činnosti alebo činnosti vykonávanej banským spôsobom len na základe povolenia obvodného banského úradu. Povolenie môže obvodný banský úrad odňať, ak organizácia stratí spôsobilosť riadne vykonávať povolenú činnosť.

(5) Slovenský banský úrad všeobecne záväzným právnym predpisom ustanoví

a) vybrané banské stroje, zariadenia, prístroje a pomôcky, ako aj podmienky ich používania a postup pri povoľovaní ich typov,

b) vyhradené technické zariadenia a postup pri povoľovaní podľa odseku 4.

TRETÍ ODDIEL
Povoľovanie banskej činnosti

§ 9
Vyhľadávanie a prieskum výhradných ložísk banskými dielami

(1) Vyhľadávanie a prieskum výhradných ložísk banskými dielami vrátane zabezpečenia a likvidácie týchto banských diel povoľuje v určených prípadoch obvodný banský úrad. So žiadosťou o povolenie predkladá organizácia predpísanú dokumentáciu.

(2) Slovenský banský úrad všeobecne záväzným právnym predpisom ustanoví, v ktorých prípadoch pri vyhľadávaní a prieskume výhradných ložísk banskými dielami treba povolenie obvodného banského úradu, postup pri vydávaní tohto povolenia a povolenia na zabezpečenie alebo likvidáciu týchto banských diel, ako aj predpísanú dokumentáciu.

§ 10
Otvárka, príprava a dobývanie výhradných ložísk, zabezpečenie a likvidácia banských diel a lomov

(1) Otvárku, prípravu a dobývanie výhradných ložísk[7]) povoľuje obvodný banský úrad. So žiadosťou o povolenie predkladá organizácia plán otvárky, prípravy a dobývania a predpísanú dokumentáciu. Bez povolenia obvodného banského úradu sa otvárka, príprava a dobývanie výhradných ložísk nesmú začať.

(2) Plány otvárky, prípravy a dobývania sa vypracúvajú pre celé výhradné ložisko alebo pre jeho ucelenú časť; ak ide o novobudované alebo rekonštruované bane alebo lomy, môžu sa tieto plány vypracovať postupne podľa jednotlivých etáp prác na otvárke, príprave alebo dobývaní.

(3) Pri dobývaní výhradných ložísk sa môžu používať len dobývacie metódy, ktoré zaisťujú bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a bezpečnosť prevádzky, racionálne dobývanie, požadovanú výrubnosť a prípustný stupeň znečistenia. Druhy dobývacích metód a rozsah ich použitia musia byť uvedené v plánoch otvárky, prípravy a dobývania. Nové dobývacie metódy musí organizácia vyskúšať a vyhodnotiť; do technológie dobývania ich smie zaviesť len so súhlasom obvodného banského úradu.

(4) Pri dočasnom zastavení prevádzky v banských dielach a lomoch sa vykoná ich zabezpečenie tak, aby bolo možné obnoviť dobývanie výhradného ložiska.

(5) Pri trvalom zastavení prevádzky v banských dielach a lomoch sa vykoná ich likvidácia tak, aby nebol ohrozený život a zdravie ľudí alebo majetok.

(6) Zabezpečenie banských diel a lomov a likvidáciu hlavných banských diel a lomov povoľuje obvodný banský úrad. So žiadosťou o povolenie predkladá organizácia plán ich zabezpečenia alebo likvidácie.

(7) Hlavnými banskými dielami sa podľa tohto zákona rozumejú všetky banské diela, ktoré vyúsťujú na povrch, a banské diela otvárajúce výhradné ložisko alebo jeho ucelenú časť.

(8) Podrobnosti o postupe pri povoľovaní otvárky, prípravy a dobývania výhradných ložísk, pri zabezpečení banských diel a lomov a likvidácii hlavných banských diel a lomov, ako aj predpísanú dokumentáciu ustanoví Slovenský banský úrad všeobecne záväzným právnym predpisom.

§ 11
Osobitné zásahy do zemskej kôry

(1) Osobitné zásahy do zemskej kôry[2]) povoľuje obvodný banský úrad. So žiadosťou o povolenie predkladá organizácia predpísanú dokumentáciu.

(2) Ak by sa osobitným zásahom do zemskej kôry mohlo znemožniť alebo sťažiť dobývanie výhradného ložiska inej organizácie, k žiadosti treba pripojiť vyjadrenie správcu výhradného ložiska.

(3) Podrobnosti o postupe pri povoľovaní osobitných zásahov do zemskej kôry a predpísanú dokumentáciu ustanoví Slovenský banský úrad všeobecne záväzným právnym predpisom.

§ 12
Pôsobnosť národných výborov

(1) Úlohy ústredného orgánu vyplývajúce z banského zákona a tohto zákona pre organizácie v pôsobnosti národných výborov plní krajský národný výbor.

(2) Účastníkom konania o určenie, zmenách a zrušenie dobývacieho priestoru[8]) je miestny národný výbor, v územnom obvode ktorého sa dobývací priestor nachádza.

(3) Stanovisko k dohode o riešení stretov záujmov[9]) vydáva okresný národný výbor, ak túto pôsobnosť neprevzal krajský národný výbor po prerokovaní s okresným národným výborom.

§ 13
Zabezpečovanie a likvidácia starých banských diel

(1) Zabezpečenie alebo likvidáciu starých banských diel[3]) povoľuje obvodný banský úrad. So žiadosťou o povolenie predkladá organizácia plán zabezpečenia alebo likvidácie starých banských diel a predpísanú dokumentáciu.

(2) Podrobnosti o pláne zabezpečenia a likvidácie a o postupe pri povoľovaní zabezpečenia a likvidácie starých banských diel, ako aj predpísanú dokumentáciu ustanoví Slovenský banský úrad všeobecne záväzným právnym predpisom.

§ 14
Banskomeračská a geologická dokumentácia

(1) Banskomeračská a geologická dokumentácia[10]) musia zahŕňať najmä údaje o ložisku, všetky banské diela, odvaly, výsypky a odkaliská, ako aj povrchovú situáciu v rozsahu celého dobývacieho priestoru; ak vzhľadom na úložné pomery ložiska možno očakávať účinky dobývania aj mimo hraníc dobývacieho priestoru, banskomeračská a geologická dokumentácia musia obsahovať povrchovú situáciu aj v dosahu týchto účinkov. Ak sú banské diela alebo zariadenia umiestnené mimo dobývacieho priestoru, musí dokumentácia zahŕňať aj tieto diela alebo zariadenia.

(2) Ak banskomeračská alebo geologická dokumentácia chýbajú, prípadne sú neúplné alebo sú v nich závady, obvodný banský úrad môže nariadiť vyhotovenie alebo doplnenie týchto dokumentácií na náklad organizácie.

Vstup na cudzie nehnuteľnosti

§ 15

(1) Pri otvárke, príprave a dobývaní výhradných ložísk, ako aj pri úprave a zušľachťovaní nerastov vykonávaných v súvislosti s ich dobývaním, pri zriaďovaní, zabezpečovaní banských diel a lomov alebo likvidácii hlavných banských diel a lomov vrátane ich zariadení, pri zriaďovaní a prevádzke odvalov, výsypiek a odkalísk, pri zabezpečovaní alebo likvidácii starých banských diel a pri osobitných zásahoch do zemskej kôry sú pracovníci orgánov a organizácií oprávnení v nevyhnutnom rozsahu, po predchádzajúcom oznámení vlastníkovi (správcovi, užívateľovi), vstupovať na cudzie nehnuteľnosti, vykonávať ohliadku, prípadne zamerania a používať ich na zriaďovanie a udržiavanie meračských a hraničných značiek a ochranných znakov, signálov a iných meračských zariadení.

(2) Orgány a organizácie za účelom výkonu oprávnení podľa odseku 1 môžu tiež v nevyhnutnom rozsahu, ak tak neurobí na ich žiadosť a ich náklad v primeranej lehote vlastník (správca, užívateľ) nehnuteľnosti, vykonať na vlastný náklad nevyhnutné úpravy pôdy, okliesňovať a odstraňovať porasty prekážajúce ohliadke a používaniu meračských a hraničných značiek a ochranných znakov, signálov a iných meračských zariadení.

(3) Pri výkone oprávnení podľa odsekov 1 a 2 sú orgány a organizácie povinné dbať na to, aby čo najmenej zasahovali do práv a právom chránených záujmov vlastníkov (správcov, užívateľov) nehnuteľností.

(4) Vlastníci (správcovia, užívatelia) nehnuteľností sú povinní strpieť umiestnenie meračských a hraničných značiek a ochranných znakov, signálov a iných meračských zariadení na nehnuteľnostiach a zdržať sa všetkého, čo by ich mohlo zničiť, poškodiť alebo urobiť nepoužívateľnými.

(5) Nedotknuté zostávajú osobitné predpisy,[11]) podľa ktorých je vykonávanie činností uvedených v odsekoch 1 a 2 vylúčené, obmedzené alebo viazané na osobitný súhlas alebo povolenie.

§ 16

(1) Na náhradu škody spôsobenej činnosťou podľa § 15 ods. 1 a 2 sa vzťahujú všeobecné predpisy o náhrade škody,[12]) ak tento zákon neustanovuje inak.

(2) Orgány a organizácie sú po ukončení činností podľa § 15 ods. 1 a 2 povinné bezodkladne uviesť použité nehnuteľnosti do predošlého stavu a upovedomiť o tom vlastníka (správcu, užívateľa) nehnuteľnosti.

(3) Ak nie je možné alebo hospodársky účelné nahradiť spôsobenú škodu uvedením do predošlého stavu, vlastník (správca, užívateľ) nehnuteľnosti má právo na náhradu škody v peniazoch.

(4) Ak vlastník (správca, užívateľ) nehnuteľnosti je činnosťami podľa § 15 ods. 1 a 2 podstatne obmedzený v obvyklom užívaní nehnuteľnosti, má tiež právo, aby mu orgán alebo organizácia, pre ktoré sa činnosť vykonáva alebo zariadenia zriaďujú, poskytli za toto obmedzenie primeranú jednorazovú náhradu. Toto právo treba uplatniť na orgáne alebo v organizácii do jedného roka odo dňa doručenia oznámenia o ukončení činnosti, inak právo zaniká. Spory o jednorazovú náhradu rozhoduje okresný národný výbor, v územnom obvode ktorého je nehnuteľnosť.

Konanie o povolenie banskej činnosti

§ 17

(1) Žiadosť o povolenie banskej činnosti podľa § 9 až 11 a § 13 s predpísanou dokumentáciou a dokladmi predkladá organizácia najneskôr 3 mesiace pred plánovaným začatím prác obvodnému banskému úradu.

(2) Ak banskou činnosťou sú ohrozené právom chránené objekty a záujmy, musia sa so žiadosťou predložiť doklady o vyriešení stretov záujmov.

(3) Ak predložená žiadosť a dokumentácia neposkytuje dostatočný podklad na posúdenie navrhovanej banskej činnosti alebo ak nie je žiadosť o povolenie banskej činnosti podľa § 10 v súlade s podmienkami určenými v rozhodnutí o určení chráneného ložiskového územia a dobývacieho priestoru, obvodný banský úrad vyzve organizáciu, aby žiadosť v určenej lehote doplnila, prípadne uviedla do súladu s týmito rozhodnutiami; obdobne postupuje vtedy, keď žiadosť neobsahuje všetky doklady o vyriešení stretov záujmov.

(4) Obvodný banský úrad rozhodne o žiadosti najneskôr do 2 mesiacov od jej podania, prípadne od jej doplnenia podľa odseku 3.

(5) Obvodný banský úrad zastaví konanie o povolenie banskej činnosti, ak žiadosť nebola doplnená v lehote určenej podľa odseku 3.

§ 18

(1) Účastníkmi konania o povolenie banskej činnosti sú žiadateľ, organizácie, ktorých práva a právom chránené záujmy alebo povinnosti môžu byť povolením dotknuté, a miestny národný výbor, v územnom obvode ktorého sa má banská činnosť vykonávať.

(2) Povolenie banskej činnosti podľa odseku 1 vydáva obvodný banský úrad v konaní spojenom s miestnou ohliadkou; náklady na znalecké posudky, ktoré sú v konaní potrebné, uhradí žiadateľ.

(3) Obvodný banský úrad oznámi začatie konania dotknutým orgánom štátnej správy a účastníkom konania najneskôr 10 dní pred ústnym pojednávaním, prípadne pred miestnou ohliadkou. Súčasne ich upozorní na to, že svoje stanoviská alebo námietky môžu uplatniť najneskôr pri ústnom pojednávaní, prípadne pri miestnej ohliadke a že sa na neskôr podané stanoviská alebo námietky nemusí prihliadnuť. Ak niektorý z orgánov štátnej správy potrebuje v odôvodnených prípadoch na riadne posúdenie veci dlhší čas, obvodný banský úrad na jeho žiadosť určenú lehotu pred jej uplynutím primerane predĺži.

(4) Oznámenie o miestnej ohliadke nezasiela obvodný banský úrad tým účastníkom konania, ktorých práva a právom chránené záujmy boli už vyriešené pri určení chráneného ložiskového územia alebo dobývacieho priestoru, v štádiu projektovania, výstavby alebo rekonštrukcie baní a lomov alebo ak je súčasťou dokumentácie k žiadosti o povolenie banskej činnosti doklad o vyriešení stretov záujmov.

ŠTVRTÝ ODDIEL
Činnosť vykonávaná banským spôsobom

§ 19
Dobývanie ložiska nevyhradeného nerastu

(1) Ložisko nevyhradeného nerastu, kým sa nerozhodlo, že je vhodné pre potreby a rozvoj

národného hospodárstva, môže sa dobývať na základe povolenia ťažobných prác podľa osobitných predpisov.[13])

(2) Organizácia, ktorá dobýva ložisko nevyhradeného nerastu, prípadne v súvislosti s dobývaním nerasty upravuje alebo zušľachťuje, je povinná takéto ložisko využívať racionálne a bezpečne.

(3) Organizácia, ktorá dobýva ložisko nevyhradeného nerastu, vypracúva plán využívania ložiska, ktorý je pre dobývanie ložiska záväzný. Tento plán, prípadne jeho zmeny predkladá organizácia pred začatím dobývania obvodnému banskému úradu na účely výkonu hlavného dozoru.

(4) Vláda Slovenskej socialistickej republiky nariadením ustanoví podrobnejšie podmienky racionálneho využívania ložísk nevyhradených nerastov.

§ 20
Ostatné činnosti vykonávané banským spôsobom

(1) Činnosti vykonávané banským spôsobom uvedené v § 3 písm. b) až i) vykonávajú organizácie podľa osobitných predpisov.[4])

(2) Na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky Slovenský banský úrad všeobecne záväzným právnym predpisom ustanoví, pri ktorých činnostiach vykonávaných banským spôsobom a v akom rozsahu je organizácia povinná viesť banskomeračskú a geologickú dokumentáciu (§ 14); ak ide o geologickú dokumentáciu, takýto predpis vydajú Slovenský geologický úrad a Slovenský banský úrad.

TRETIA ČASŤ
VÝBUŠNINY

§ 21
Základné pojmy

(1) Výbušninami podľa tohto zákona sú výbušné látky a výbušné predmety, ktorých energia chemickej výbuchovej premeny sa využíva na trhacie práce alebo na vyvolanie svetelných, prípadne zvukových účinkov (ďalej len „ohňostrojné práce“); za výbušninu sa nepovažuje strelivo.

(2) Za výbušné látky sa považujú látky (zlúčeniny alebo zmesi) v tuhom alebo kvapalnom stave, ktoré podľa technických pravidiel majú vlastnosti strelivín, trhavín, traskavín alebo výbušných pyrotechnických zloží.

(3) Za výbušné predmety sa považujú výrobky obsahujúce výbušné látky, ak môžu výbuchom ohroziť bezpečnosť osôb a majetku.

(4) Za pomôcku na použitie výbušnín sa považujú prostriedok alebo zariadenie, ktoré prichádzajú do styku s výbušninou, pôsobia na ňu svojimi chemickými a fyzikálnymi vlastnosťami a sú potrebné na vykonanie trhacích prác alebo ohňostrojných prác (ďalej len „pomôcka“).

(5) Pri pochybnostiach, či ide o výbušninu alebo či ide o pomôcku, rozhodne Slovenský banský úrad po dohode s ústredným orgánom štátnej správy, do pôsobnosti ktorého patrí výroba výbušnín; pri pochybnostiach, či ide o trhacie práce, rozhodne Slovenský banský úrad po dohode s ústredným orgánom štátnej správy, v pôsobnosti ktorého sa tieto práce vykonávajú.

§ 22
Zaobchádzanie s výbušninami

(1) Každý, kto príde do styku s výbušninou, je povinný postupovať s najväčšou opatrnosťou a dodržiavať predpisy a návody na používanie výbušnín tak, aby neohrozil svoju bezpečnosť a bezpečnosť iných osôb a majetku.

(2) Objekty a priestory, v ktorých sú umiestnené výbušniny alebo v ktorých sa výbušniny vyrábajú, spracúvajú alebo používajú, sa musia zabezpečiť proti odcudzeniu alebo zneužitiu výbušnín a vybaviť a zabezpečiť tak, aby prípadný výbuch výbušnín nemohol ohroziť bezpečnosť osôb a majetku. Potrebné opatrenia musí obsahovať už projektová dokumentácia.

(3) Organizácie, ktoré vyrábajú, spracúvajú, pripravujú, používajú, skúšajú alebo uskladňujú výbušniny, sú povinné zabezpečiť výbušniny proti odcudzeniu alebo zneužitiu spôsobom zodpovedajúcim miestnym podmienkam; o spôsobe zabezpečenia upovedomia príslušný útvar Zboru národnej bezpečnosti.

(4) Každé odcudzenie, stratu alebo nález výbušniny v priestore organizácie je povinný ten, kto takúto skutočnosť zistí, bezodkladne oznámiť organizácii, ktorá to ohlási útvaru Zboru národnej bezpečnosti a mimo priestoru organizácie útvaru Zboru národnej bezpečnosti. Rovnako musí postupovať ten, kto zistí, že pri preprave výbušnín došlo k porušeniu prepravného obalu výbušnín.

(5) Pri trhacích prácach alebo ohňostrojných prácach sú osoby nezúčastnené na týchto prácach v záujme zaistenia bezpečnosti života a zdravia ľudí a ochrany majetku povinné spravovať sa pokynmi pracovníkov, prípadne osôb vykonávajúcich trhacie práce alebo ohňostrojné práce.

(6) Pri trhacích prácach alebo ohňostrojných prácach sú vlastníci (správcovia, užívatelia) nehnuteľností povinní strpieť umiestnenie výstražných alebo informatívnych tabúľ na zaistenie bezpečnosti života a zdravia ľudí a ochrany majetku.

§ 23
Výroba výbušnín a pomôcok

(1) Vyrábať a spracúvať výbušniny alebo vykonávať výskum, vývoj alebo pokusnú výrobu výbušnín môže len organizácia, ktorú určí ústredný orgán štátnej správy, do pôsobnosti ktorého patrí organizácia, po dohode s ústredným orgánom štátnej správy, do pôsobnosti ktorého patrí výroba výbušnín.

(2) Iné organizácie, než ktoré sú uvedené v odseku 1, môžu zhotovovať jednoduché druhy trhavín na trhacie práce len na základe povolenia Slovenského banského úradu vydaného po dohode s ústredným orgánom štátnej správy, do pôsobnosti ktorého patrí výroba výbušnín.

(3) Organizácia, ktorá vyrába, spracúva, zhotovuje alebo dováža výbušniny alebo pomôcky, je povinná odberateľovi

a) odovzdať osvedčenie o akosti dodávanej výbušniny alebo pomôcky, pri dovážaných výbušninách alebo pomôckach doklad o ich vlastnostiach,

b) priložiť k dodávanej výbušnine alebo pomôcke návod na ich používanie schválený Slovenským banským úradom.

(4) Povinnosť priložiť návod podľa odseku 3 písm. b) má aj odberateľ, ktorý dodáva výbušniny a pomôcky ďalšiemu odberateľovi.

(5) Odberateľ je povinný dodržiavať návod na používanie výbušnín a pomôcok, oboznámiť s jeho

obsahom príslušných pracovníkov a o tomto oboznámení vyhotoviť záznam.

(6) Vysoké školy môžu vykonávať výskum, vývoj a skúšanie nových výbušnín na plnenie svojich pedagogických a vedeckých úloh. V rozsahu určenom učebnými osnovami môžu aj pripravovať výbušniny na vyučovacie účely.

§ 24
Uvádzanie výbušnín a pomôcok do obehu

(1) Uviesť do obehu možno len výbušniny a pomôcky, ktoré povolil Slovenský banský úrad.

(2) Vykonanie skúšok a predloženie odborných posudkov potrebných na povolenie uviesť výbušniny a pomôcky do obehu určí Slovenský banský úrad a zabezpečí ten, kto o toto povolenie žiada.

(3) Postup a podrobnejšie podmienky povoľovania výbušnín a pomôcok do obehu ustanoví Slovenský banský úrad všeobecne záväzným právnym predpisom.

§ 25
Nadobúdanie a odber výbušnín

(1) Výbušniny možno nadobúdať len na základe povolenia na odber výbušnín.

(2) Organizáciám, ktoré pravidelne používajú výbušniny vo svojej činnosti, povoľuje odber výbušnín ústredný orgán, do pôsobnosti ktorého patrí organizácia. V ostatných prípadoch povoľuje odber výbušnín okresný národný výbor.

(3) Na základe povolenia na odber výbušnín možno nadobúdať výbušniny od výrobcu, dovozcu alebo iného oprávneného odberateľa.

(4) Povolenie na odber výbušnín sa nevyžaduje

a) v organizáciách oprávnených výbušniny vyrábať a spracúvať alebo vykonávať výskum, vývoj, skúšanie alebo pokusnú výrobu výbušnín,

b) v organizáciách oprávnených výbušniny dovážať a vyvážať.

§ 26
Preprava a prenášanie výbušnín

(1) Preprava výbušnín sa považuje za dopravu nebezpečných vecí. Pre prepravu výbušnín platia osobitné predpisy[14]) a príslušné technické normy.[15])

(2) Spôsob prepravy výbušnín v podzemí určí organizácia v prepravnom poriadku.

(3) Výbušniny možno prenášať len v uzavretých obaloch.

(4) Slovenský banský úrad všeobecne záväzným právnym predpisom ustanoví podmienky na prepravu výbušnín v podzemí a na prenášanie výbušnín.

Vykonávanie trhacích prác a ohňostrojných prác

§ 27

(1) Vykonávať trhacie práce alebo ohňostrojné práce možno len na základe povolenia.

(2) Trhacie práce pri banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom povoľuje

obvodný banský úrad.

(3) Pri ostatných činnostiach povoľuje

a) trhacie práce malého rozsahu a ohňostrojné práce okresný národný výbor,

b) trhacie práce veľkého rozsahu obvodný banský úrad.

(4) Rozhodnutie o povolení trhacích prác podľa odseku 3 zasiela orgán, ktorý ho vydal, aj príslušnému útvaru Zboru národnej bezpečnosti, a ak ide o rozhodnutie podľa odseku 3 písm. a), aj obvodnému banskému úradu na účely výkonu hlavného dozoru.

(5) Trhacie práce bez povolenia možno vykonávať len v prípadoch, keď je to nevyhnutné na záchranu ľudských životov alebo majetku a hrozí nebezpečenstvo z omeškania.

(6) Na trhacie práce malého rozsahu a na ohňostrojné práce sa musí vypracovať technologický postup, na trhacie práce veľkého rozsahu technický projekt odstrelu.

(7) Slovenský banský úrad všeobecne záväzným právnym predpisom ustanoví, ktoré trhacie práce sa považujú za trhacie práce malého rozsahu a veľkého rozsahu, náležitosti technologického postupu trhacích prác a ohňostrojných prác, náležitosti technického projektu odstrelu a podrobnejšie upraví vykonávanie trhacích prác a ohňostrojných prác.

§ 28

(1) Žiadosť o povolenie trhacích prác alebo ohňostrojných prác podáva ten, pre koho sa tieto práce majú vykonať, alebo s jeho súhlasom ten, kto bude tieto práce vykonávať.

(2) K žiadosti sa prikladá

a) dokumentácia trhacích prác s návrhom technických podmienok na bezpečné vykonanie trhacích prác alebo ohňostrojných prác,

b) návrh opatrení na ochranu práv a právom chránených záujmov organizácií a občanov,

c) zoznam organizácií a občanov, ktorých práva alebo právom chránené záujmy by mohli byť ohrozené použitím výbušnín.

(3) Náklady na prípadný znalecký posudok potrebný v konaní o povolenie trhacích prác alebo ohňostrojných prác uhradí žiadateľ.

§ 29
Uskladňovanie výbušnín

(1) Výbušniny možno uskladňovať len v objektoch, ktoré boli na tento účel povolené (ďalej len „sklady výbušnín“).

(2) Pri trhacích prácach veľkého rozsahu sa môžu výbušniny, ktoré sa majú jednorazovo použiť, prechodne uskladniť na voľnom priestranstve, najdlhšie však na 48 hodín pred začatím trhacích prác; v takomto prípade je organizácia pripravujúca trhacie práce povinná urobiť potrebné opatrenia proti neprípustnému pôsobeniu poveternostných vplyvov, proti odcudzeniu výbušnín a na zabezpečenie ochrany osôb a majetku pred nežiadúcim výbuchom výbušnín. Uskladnenie výbušnín na voľnom priestranstve a vykonané opatrenia musí organizácia bezodkladne oznámiť príslušnému útvaru Zboru národnej bezpečnosti.

(3) V skladoch výbušnín je dovolené uskladňovať len také druhy a množstvo výbušnín, ktoré sú určené v kolaudačnom rozhodnutí alebo v rozhodnutí, ktorým sa povoľuje užívanie skladu výbušnín.

(4) Na krátky čas možno prechovávať výbušniny aj v osobitných úschovniach zriadených na pracovisku. Pri zriaďovaní osobitných úschovní na povrchu sa postupuje podľa technických noriem.[16]) Podrobnosti o osobitných úschovniach pod povrchom ustanoví Slovenský banský úrad všeobecne záväzným právnym predpisom.

Sklady výbušnín

§ 30

Na projektovanie a výstavbu skladov výbušnín sa vzťahujú všeobecné predpisy o investičnej výstavbe, ak tento zákon neustanovuje inak.

§ 31

(1) Rozhodnutie o umiestnení stavby skladu výbušnín vydáva

a) pri banskej činnosti pod povrchom obvodný banský úrad,

b) pri banskej činnosti na povrchu a pri činnosti vykonávanej banským spôsobom orgán príslušný podľa osobitných predpisov[17]) po dohode s obvodným banským úradom,

c) v iných prípadoch než sú uvedené v písmenách a) a b) orgán príslušný podľa osobitných predpisov.[17])

(2) K žiadosti o umiestnenie skladu výbušnín podľa odseku 1 písm. a) sa prikladá situačný náčrt umiestnenia skladu výbušnín s vyznačením susedných podzemných a povrchových objektov, systému vetrania a ochrany pred požiarom, výbuchom a prejavmi horských tlakov.

§ 32

(1) Stavby skladov výbušnín pod povrchom pri banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom a na povrchu v hraniciach dobývacieho priestoru, ako aj ich zmeny a užívanie povoľuje obvodný banský úrad.

(2) Stavby skladov výbušnín na povrchu mimo hraníc dobývacieho priestoru, ich zmeny a užívanie povoľuje obvodný banský úrad len na území vystavenom priamym účinkom dobývania, a to po dohode so stavebným úradom. Rozsah tohto územia určí obvodný banský úrad po dohode so stavebným úradom.

(3) Stavby skladov výbušnín, ich zmeny a užívanie v iných prípadoch než sú uvedené v odsekoch 1 a 2 povoľujú orgány príslušné podľa osobitných predpisov.[18])

(4) Rozhodnutie podľa odsekov 1 až 3 zasielajú orgány, ktoré ich vydali, aj príslušnému útvaru Zboru národnej bezpečnosti.

(5) K žiadosti o povolenie stavby skladu výbušnín podľa odsekov 1 a 2 sa prikladá

a) projektová dokumentácia podľa všeobecných predpisov o dokumentácii stavieb,

b) situačný náčrt umiestnenia skladu výbušnín na povrchu s uvedením vzdialenosti od susediacich objektov, v podzemí od susediacich banských diel,

c) rozhodnutie o umiestnení stavby skladu výbušnín.

(6) K žiadosti o povolenie užívania skladov výbušnín podľa odsekov 1 a 2 sa prikladá

a) vyhlásenie o tom, že stavba skladu výbušnín je uskutočnená podľa projektovej dokumentácie,

b) protokol o určení prostredia a stupňa nebezpečenstva požiaru alebo výbuchu výbušnín,

c) správa o východiskovej revízii elektrického zariadenia,

d) pri skladoch výbušnín na povrchu správa o východiskovej revízii bleskozvodov.

(7) Podmienky na umiestnenie a zásady zriadenia skladov výbušnín pod povrchom podrobnejšie upraví Slovenský banský úrad všeobecne záväzným právnym predpisom.

§ 33
Evidencia výbušnín

(1) Pri výrobe, spracúvaní, zhotovovaní, používaní, uskladňovaní, výskume, vývoji, skúškach a pokusnej výrobe výbušnín sa evidencia výbušnín musí viesť tak, aby bol prehľad o tom, kde sa výbušnina nachádza a v akom množstve alebo ako sa s ňou naložilo.

(2) Každý druh výbušnín sa musí evidovať samostatne.

(3) Doklady o evidencii výbušnín sa uschovávajú tri roky.

(4) Ak sa zistia rozdiely medzi evidovaným a skutočným stavom výbušnín, je organizácia povinná túto skutočnosť bezodkladne oznámiť príslušnému útvaru Zboru národnej bezpečnosti.

(5) Náležitosti evidencie výbušnín pri zhotovovaní jednoduchých trhavín, pri používaní a uskladňovaní výbušnín ustanoví Slovenský banský úrad všeobecne záväzným právnym predpisom.

§ 34
Spôsobilosť na zaobchádzanie s výbušninami

(1) Zaobchádzať s výbušninami môžu len dospelé osoby občiansky bezúhonné, zdravotne a odborne spôsobilé.

(2) Občiansku bezúhonnosť pracovníkov posudzuje organizácia, s ktorou sú v pracovnom alebo obdobnom pomere; občiansku bezúhonnosť ostatných osôb posudzuje miestny národný výbor príslušný podľa miesta bydliska týchto osôb.

(3) Zdravotnú spôsobilosť pracovníkov a ostatných osôb posudzujú orgány štátnej zdravotnej správy.

(4) Odbornú spôsobilosť pracovníkov na zaobchádzanie s výbušninami, s výnimkou privádzania výbušnín k výbuchu, ich zneškodňovania alebo ničenia, posudzuje organizácia, s ktorou sú v pracovnom alebo obdobnom pomere. Organizácia je povinná tieto osoby vopred preukázateľne oboznámiť s vlastnosťami látok, s ktorými pracujú, z hľadiska ich výbuchovej a požiarnej bezpečnosti a hygienickej ochrany v rozsahu nevyhnutnom na bezpečné vykonávanie prác.

Privádzanie výbušnín k výbuchu, ich zneškodňovanie a ničenie

§ 35

(1) Samostatne privádzať výbušniny k výbuchu, zneškodňovať ich alebo ničiť a vykonávať alebo riadiť odborné práce s tým spojené smú

a) pri trhacích prácach malého rozsahu len osoby staršie ako 21 rokov, ktoré majú oprávnenie strelmajstra; tieto osoby sú oprávnené vykonávať aj niektoré úkony trhacích prác veľkého rozsahu,

b) pri trhacích prácach veľkého rozsahu len osoby staršie ako 24 rokov, ktoré majú oprávnenie technického vedúceho odstrelov.

(2) Pripravovať, odpaľovať, zneškodňovať a ničiť výbušniny určené na ohňostrojné práce môže len odpaľovač ohňostrojov; ak sa na tento účel použije výbušnina určená na trhacie práce, môže ju priviesť k výbuchu len strelmajster, ktorý je oprávnený priviesť ju k výbuchu pri trhacích prácach.

(3) Za účelom zácviku môžu vykonávať práce uvedené v odsekoch 1 a 2 aj iné osoby než strelmajstri, technickí vedúci odstrelov a odpaľovači ohňostrojov, ktoré na to organizácia písomne určila, a to len pod dozorom strelmajstra, technického vedúceho odstrelov alebo odpaľovača ohňostrojov.

§ 36

(1) Odbornú spôsobilosť posudzuje a oprávnenie na vykonávanie funkcie strelmajstra vydáva obvodný banský úrad a na vykonávanie funkcie technického vedúceho odstrelov Slovenský banský úrad.

(2) Odbornú spôsobilosť posudzuje a oprávnenie na vykonávanie funkcie odpaľovača ohňostrojov vydáva ústredný orgán štátnej správy, v pôsobnosti ktorého sa vyrábajú výbušniny určené na ohňostrojné práce.

(3) Oprávnenia podľa odsekov 1 a 2 sa vydávajú osobám, ktoré majú predpísanú prax a úspešnou skúškou preukázali teoretické a praktické znalosti potrebné na bezpečné privádzanie výbušnín k výbuchu, ich zneškodňovanie a ničenie.

(4) Výučbu osôb na skúšku podľa odseku 3 organizujú ústredné orgány štátnej správy alebo nimi poverené organizácie.

(5) Učebné osnovy a texty na výučbu schvaľuje a skúšobné poriadky vydáva

a) pre skúšky strelmajstrov a technických vedúcich odstrelov Slovenský banský úrad,

b) pre skúšky odpaľovačov ohňostrojov ústredný orgán štátnej správy, v pôsobnosti ktorého sa vyrábajú výbušniny určené na ohňostrojné práce.

(6) Rozsah a podmienky výučby a podmienky získavania spôsobilosti na zaobchádzanie s výbušninami pri trhacích prácach podrobnejšie ustanoví Slovenský banský úrad všeobecne záväzným právnym predpisom.

§ 37
Osobitné ustanovenie

Ustanovenia § 21 až 36 sa nevzťahujú na používanie výbušnín a pomôcok v ozbrojených silách a v Zbore národnej bezpečnosti.

ŠTVRTÁ ČASŤ
ŠTÁTNA BANSKÁ SPRÁVA

§ 38
Organizácia štátnej banskej správy

(1) Orgánmi štátnej banskej správy sú

a) Slovenský banský úrad ako ústredný orgán štátnej banskej správy Slovenskej socialistickej republiky,

b) obvodné banské úrady, a to

1. Obvodný banský úrad v Bratislave,

2. Obvodný banský úrad v Banskej Bystrici,
3. Obvodný banský úrad v Košiciach,
4. Obvodný banský úrad v Prievidzi,
5. Obvodný banský úrad v Spišskej Novej Vsi.

(2) Obvody pôsobnosti obvodných banských úradov ustanoví Slovenský banský úrad všeobecne záväzným právnym predpisom.

(3) Na čele Slovenského banského úradu je predseda, ktorého vymenúva a odvoláva vláda Slovenskej socialistickej republiky. Predseda Slovenského banského úradu za výkon svojej funkcie zodpovedá vláde Slovenskej socialistickej republiky.

(4) Na čele obvodného banského úradu je predseda.

(5) Slovenský banský úrad môže v záujme zhospodárnenia výkonu štátnej banskej správy alebo v inom dôležitom záujme

a) poveriť plnením niektorých úloh štátnej banskej správy iný než miestne príslušný obvodný banský úrad alebo ich sám prevziať,
b) poveriť obvodný banský úrad niektorými úlohami, ktoré inak patria Slovenskému banskému úradu.

(6) Slovenský banský úrad zabezpečuje osobné a vecné potreby obvodných banských úradov.

§ 39
Pôsobnosť orgánov štátnej banskej správy

(1) Orgány štátnej banskej správy vykonávajú hlavný dozor

a) nad dodržiavaním banského zákona, tohto zákona a predpisov vydaných na ich základe, ak upravujú ochranu a využívanie ložísk nerastov, bezpečnosť prevádzky, zabezpečenie chránených objektov a záujmov pred účinkami banskej činnosti, ako aj používanie výbušnín na trhacie práce a ohňostrojné práce,
b) nad dodržiavaním banského zákona, tohto zákona a predpisov vydaných na ich základe a iných všeobecne záväzných právnych predpisov, ak upravujú bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, bezpečnosť technických zariadení, požiarnu ochranu v podzemí a pracovné podmienky, v organizáciách pri vykonávaní banskej činnosti alebo činnosti vykonávanej banským spôsobom.

(2) Hlavný dozor podľa odseku 1 sa nevzťahuje na prípady, keď činnosti a technické zariadenia uvedené v odseku 1 podliehajú obdobnému dozoru orgánov Federálneho ministerstva národnej obrany, Federálneho ministerstva dopravy a spojov, Ministerstva vnútra a životného prostredia Slovenskej socialistickej republiky a Ministerstva spravodlivosti Slovenskej socialistickej republiky.

(3) Pri pochybnostiach, či hlavný dozor podľa odseku 1 patrí do pôsobnosti orgánov štátnej banskej správy, rozhodne Slovenský banský úrad po dohode s iným dotknutým orgánom štátneho odborného alebo obdobného dozoru.

(4) Organizácie sú povinné orgánom štátnej banskej správy na účely ich hlavného dozoru kedykoľvek umožniť vstup do objektov, zariadení a na pracoviská, predložiť potrebné materiály, dokumentáciu, odborné posudky a podať požadované informácie a vysvetlenia. Organizácie sú povinné poskytovať potrebnú súčinnosť orgánom štátnej banskej správy, vytvárať im podmienky na nerušený a rýchly výkon hlavného dozoru a využívať výsledky ich zistení vo svojej práci.

(5) Orgány štátnej banskej správy oznamujú závažné nedostatky zistené v organizácii a opatrenia uložené na ich odstránenie ústrednému orgánu, do pôsobnosti ktorého patrí organizácia, a iným zúčastneným orgánom.

§ 40
Slovenský banský úrad

(1) Slovenský banský úrad plní úlohy hlavného dozoru orgánov štátnej banskej správy.

(2) Slovenský banský úrad riadi výkon štátnej banskej správy a činnosť obvodných banských úradov a rozhoduje o odvolaniach proti ich rozhodnutiam.

(3) Pri výkone hlavného dozoru Slovenský banský úrad

a) ukladá opatrenia na zabezpečenie racionálneho využívania ložísk nerastov a na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky a za tým účelom organizuje, riadi a vykonáva osobitné previerky,

b) vykonáva previerky pracovísk, činností a technických zariadení a pritom zisťuje, ako obvodné banské úrady plnia povinnosti vyplývajúce pre ne z banského zákona, tohto zákona a predpisov vydaných na ich základe,

c) dáva súhlas na zriadenie, prípadne nariaďuje zriadenie hlavných banských záchranných staníc a obvodných banských záchranných staníc, určuje ich sídla a vymedzuje ich pôsobnosť, schvaľuje ich služobné poriadky, určuje podmienky na ustanovenie do funkcií a preveruje odbornú spôsobilosť ich vedúcich pracovníkov a dozerá na stav, organizáciu a vybavenie hlavných a obvodných banských záchranných staníc; môže tiež vzhľadom na povahu prác, ich rizikovosť a s prihliadnutím na miestne podmienky nariadiť, aby organizácia pri činnosti vykonávanej banským spôsobom zabezpečila banskú záchrannú službu.

(4) Pri plnení úloh podľa odseku 3 má Slovenský banský úrad práva a povinnosti uvedené v § 41 ods. 1 písm. a) a c).

(5) Slovenský banský úrad

a) dáva súhlas na určenie dobývacieho priestoru, jeho zmenu alebo zrušenie a vedie evidenciu dobývacích priestorov a ich zmien,

b) určuje v súčinnosti s príslušnými ústrednými orgánmi nevyhnutné opatrenia, najmä poradie a spôsob vydobytia výhradných ložísk, ak by otvárkou, prípravou a dobývaním bola ohrozená prevádzka alebo využitie výhradného ložiska v dobývacom priestore inej organizácie,

c) nariaďuje po prerokovaní s príslušnými ústrednými orgánmi, ak je to z hľadiska racionálneho využitia výhradného ložiska alebo bezpečnosti prevádzky nevyhnutné, aby časť výhradného ložiska v dobývacom priestore jednej organizácie vydobyla iná organizácia alebo ak je potrebné, aby si organizácia zriadila banské dielo v dobývacom priestore inej organizácie; rovnako postupuje, ak je nevyhnutné spoločné užívanie banských diel a zariadení,

d) povoľuje používať typy vybraných banských strojov, zariadení, prístrojov a pomôcok organizáciám vykonávajúcim banskú činnosť a činnosť vykonávanú banským spôsobom.

(6) Slovenský banský úrad ďalej

a) zabezpečuje a koordinuje v súčinnosti s príslušnými ústrednými orgánmi úlohy medzinárodnej spolupráce v oblasti štátnej banskej správy,

b) plní ďalšie úlohy vyplývajúce pre neho z banského zákona, tohto zákona a iných všeobecne záväzných právnych predpisov.

(7) Podrobnejšie vymedzenie úloh, zásad činnosti a organizácie Slovenského banského úradu upraví štatút, ktorý schvaľuje vláda Slovenskej socialistickej republiky.

§ 41
Obvodné banské úrady

(1) Pri výkone hlavného dozoru obvodné banské úrady

a) vykonávajú prehliadky objektov, zariadení a pracovísk a pritom kontrolujú, ako sa plnia povinnosti vyplývajúce z banského zákona, tohto zákona a predpisov vydaných na ich základe, ak upravujú ochranu a využívanie ložísk nerastov, bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a bezpečnosť prevádzky, zabezpečenie chránených objektov a záujmov pred účinkami banskej činnosti a používanie výbušnín na trhacie práce a ohňostrojné práce, ako aj z iných všeobecne záväzných právnych predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, bezpečnosti technických zariadení a pracovných podmienok vrátane predpisov o požiarnej ochrane v podzemí,

b) zisťujú na mieste stav, príčiny a následky závažných prevádzkových nehôd (havárií) a závažných pracovných úrazov v organizáciách, ako aj závažného ohrozenia bezpečnosti prevádzky organizácie alebo celospoločenského záujmu, najmä bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci,

c) nariaďujú odstrániť zistené závady a nedostatky. Na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky sú oprávnené nariaďovať nevyhnutné opatrenia. Ak zistia závady, ktoré zrejme a bezprostredne ohrozujú celospoločenský záujem, najmä bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci, bezpečnosť prevádzky a technických zariadení, prípadne majetku a ktoré nemožno ihneď odstrániť, nariaďujú zastavenie prevádzky organizácie alebo jej časti, prípadne ich technických zariadení, a to v nevyhnutnom rozsahu až do odstránenia závad,

d) dozerajú na stav, vybavenie a činnosť banskej záchrannej služby a preverujú odbornú spôsobilosť jej vedúcich pracovníkov s výnimkou pracovníkov hlavných banských záchranných staníc a obvodných banských záchranných staníc,

e) dozerajú, či organizácie riadne vedú evidenciu a registráciu pracovných úrazov a vyhodnocujú zdroje a príčiny úrazovosti,

f) preverujú, či organizácia vykonávajúca banskú činnosť alebo činnosť vykonávanú banským spôsobom je spôsobilá projektovať a vyrábať vyhradené technické zariadenia slúžiace na vykonávanie banskej činnosti alebo činnosti vykonávanej banským spôsobom, vydávajú jej príslušné povolenie, prípadne jej toto povolenie odnímajú,

g) kontrolujú vykonávanie prehliadok a skúšok technických zariadení,

h) preverujú skúškami u pracovníkov znalosť predpisov uvedených v písmene a), ktorú títo pracovníci potrebujú na výkon riadiacich a kontrolných funkcií. Posudzujú odbornú spôsobilosť pracovníkov na výkon vybraných funkcií a vydávajú im osvedčenia alebo oprávnenia na výkon funkcií, prípadne im tieto osvedčenia alebo oprávnenia odnímajú.

(2) Obvodné banské úrady ďalej

a) určujú, menia alebo zrušujú chránené ložiskové územia a vedú ich evidenciu; vydávajú súhlas na povolenie stavieb a zariadení v chránenom ložiskovom území,

b) povoľujú otvárku, prípravu a dobývanie výhradných ložísk a v určených prípadoch vyhľadávanie a prieskum výhradných ložísk banskými dielami; pred zastavením prevádzky v banských dielach a lomoch povoľujú ich zabezpečenie alebo likvidáciu hlavných banských diel a lomov,

c) môžu nariadiť vyhotovenie alebo doplnenie banskomeračskej a geologickej dokumentácie, ak chýbajú, sú neúplné alebo ak sú v nich závady,

d) povoľujú osobitné zásahy do zemskej kôry a zabezpečenie alebo likvidáciu starých banských diel,

e) povoľujú trhacie práce pri banskej činnosti a činnosti vykonávanej banským spôsobom; pri ostatných činnostiach povoľujú trhacie práce veľkého rozsahu,

f) povoľujú umiestnenie, stavbu a užívanie skladov výbušnín v prípadoch a za podmienok ustanovených v § 31 a 32,

g) plnia ďalšie úlohy vyplývajúce pre ne z banského zákona, tohto zákona a iných všeobecne záväzných právnych predpisov.

Banskí inšpektori

§ 42

(1) Úlohy orgánov štátnej banskej správy na úseku hlavného dozoru vykonáva Slovenský banský úrad ústrednými banskými inšpektormi a obvodné banské úrady obvodnými banskými inšpektormi (ďalej len „banský inšpektor“). Banských inšpektorov ustanovuje predseda Slovenského banského úradu.

(2) Banský inšpektor je oprávnený

a) vstupovať kedykoľvek do objektov, zariadení a priestorov, vykonávať v nich prehliadky a vyšetrenia, požadovať predloženie príslušných dokladov, informácií a vysvetlení, presvedčovať sa u technických pracovníkov o ich znalosti predpisov uvedených v § 41 ods. 1 písm. a), ako aj zhotovovať fotografické snímky a kópie prevádzkových máp a ďalšej dokumentácie potrebné na zistenie závad a na zisťovanie stavu, príčin a následkov závažných prevádzkových nehôd (havárií) a závažných pracovných úrazov,

b) dávať záväzné príkazy na odstránenie zistených závad a nedostatkov a pri zrejmom a bezprostrednom ohrození celospoločenských záujmov, najmä bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci, bezpečnosti prevádzky a technických zariadení, prípadne majetku, dávať záväzné príkazy na zastavenie prevádzky organizácie alebo jej časti, prípadne ich technických zariadení, a to v nevyhnutnom rozsahu až do odstránenia závad vrátane príkazov na vyvedenie pracovníkov do bezpečia; ďalej je oprávnený nariaďovať nevyhnutné opatrenia na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky. Záväzný príkaz možno dať ústne alebo písomne; ak sa dal ústne, je inšpektor povinný po ukončení inšpekcie alebo kontroly ho písomne zaznamenať,

c) zakázať prácu nadčas, prácu v noci a prácu žien a mladistvých, ak zistí, že sa vykonáva v rozpore s právnymi predpismi,[19])

d) zadržať preukaz o odbornej spôsobilosti vydaný orgánom štátnej banskej správy v prípadoch hrubého alebo opakovaného porušenia predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky.

(3) Banský inšpektor sa pri výkone svojej činnosti preukazuje preukazom Slovenského banského úradu.

§ 43

(1) Proti záväznému príkazu banského inšpektora možno podať v lehote 15 dní od jeho vydania námietky na príslušný obvodný banský úrad alebo na Slovenský banský úrad, ak záväzný príkaz vydal ústredný banský inšpektor. Tieto orgány svojím rozhodnutím záväzný príkaz potvrdia, zmenia alebo ho zrušia. Podanie námietok má odkladný účinok, ak ho v záväznom príkaze banský inšpektor nevylúčil. Odkladný účinok možno vylúčiť len v prípade, keď sú ohrozené životy a zdravie ľudí alebo majetok a hrozí nebezpečenstvo z omeškania. Proti rozhodnutiu obvodného

banského úradu, prípadne Slovenského banského úradu o námietkach možno podať odvolanie, prípadne rozklad.

(2) Zadržaný preukaz o odbornej spôsobilosti postúpi na ďalšie konanie obvodný banský inšpektor obvodnému banskému úradu a ústredný banský inšpektor Slovenskému banskému úradu.

PIATA ČASŤ
SPOLOČNÉ, PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

Sankcie

§ 44

(1) Orgán štátnej banskej správy môže uložiť pokutu až do 100 000 Kčs organizácii, ktorá porušila predpisy uvedené v § 39 ods. 1 alebo ktorá nesplnila opatrenia uložené jej rozhodnutím orgánu štátnej banskej správy (ďalej len „porušenie povinností“).

(2) Organizácii, ktorá nevykonala v určenej lehote nápravu nedostatkov, za ktoré jej bola uložená pokuta, možno uložiť ďalšiu pokutu až do výšky dvojnásobku uloženej pokuty.

(3) Pokutu možno organizácii uložiť do jedného roka odo dňa, keď orgán štátnej banskej správy zistil porušenie povinností, najneskôr však do troch rokov odo dňa, keď k porušeniu povinností došlo.

(4) Orgán štátnej banskej správy môže uložiť pokutu až do 5000 Kčs pracovníkovi organizácie, ktorý zavinene porušil závažné povinnosti vyplývajúce z predpisov uvedených v § 39 ods. 1 alebo ktorý zatajil skutočnosti dôležité pre výkon hlavného dozoru.

(5) Pokutu pracovníkovi možno uložiť do jedného roka odo dňa, keď došlo k porušeniu povinností.

(6) Banský inšpektor je oprávnený uložiť pokutu v blokovom konaní až do 200 Kčs pracovníkovi organizácie, ktorý zavinene porušil povinnosti vyplývajúce z predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky, alebo pracovníkovi, ktorý svojím konaním sťažil výkon hlavného dozoru orgánov štátnej banskej správy; túto pokutu môže uložiť aj cudzím osobám, ktoré sa so súhlasom organizácie zdržujú na jej pracoviskách.

(7) Pokutu v blokovom konaní možno uložiť bez ďalšieho prerokovania, ak zavinené porušenie povinností bolo spoľahlivo zistené a pracovník je ochotný pokutu zaplatiť. Proti uloženiu takejto pokuty sa nemožno odvolať; o tom musí byť pracovník vopred poučený. Banský inšpektor je oprávnený uloženú pokutu vybrať; na jej uloženie a vybratie použije bloky, ktoré sa používajú na ukladanie a vyberanie pokút v blokovom konaní o priestupkoch.

(8) Pri určení výšky pokuty sa prihliada najmä na závažnosť, spôsob, čas trvania a možné následky porušenia povinností, a ak ide o pracovníka, aj na mieru zavinenia.

(9) Uložením pokuty organizácii zostáva nedotknutá trestná zodpovednosť jej pracovníkov, ako aj zodpovednosť organizácie a pracovníkov organizácie podľa predpisov o náhrade škody.

(10) Pokuta sa neuloží, ak bola organizácii alebo pracovníkovi za to isté porušenie povinností uložená pokuta podľa iných právnych predpisov alebo ak bol pracovník postihnutý podľa iných právnych predpisov.[20])

(11) Pokuty sú príjmom štátneho rozpočtu Slovenskej socialistickej republiky.

§ 45

Orgány štátnej banskej správy môžu odňať pracovníkom organizácií nimi vydané oprávnenia na vykonávanie činností za hrubé alebo opakované porušenie predpisov na zaistenie bezpečnosti a ochrany zdravia pri práci a bezpečnosti prevádzky až na dobu troch rokov.

§ 46
Vzťah k správnemu poriadku

Všeobecné predpisy o správnom konaní[21]) sa nevzťahujú na konanie podľa § 4, 8, § 21 ods. 5, § 23 ods. 2, § 24, 25 a § 40 ods. 5 písm. d).

§ 47
Prechodné ustanovenia

Povolenie podľa tohto zákona sa nevyžaduje na

a) otvárku, prípravu a dobývanie výhradných ložísk, ako aj zabezpečenie alebo likvidáciu hlavných banských diel a lomov vykonávané na základe plánov schválených obvodnými banskými úradmi pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona,

b) vyhľadávanie a prieskum ložísk nerastov banskými dielami, ako aj zabezpečenie a likvidáciu týchto diel vykonávané na základe projektov prerokovaných s obvodnými banskými úradmi pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona,

c) osobitné zásahy do zemskej kôry a práce na zabezpečenie alebo likvidáciu starých banských diel začaté pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona.

§ 48
Zrušovacie ustanovenie

Zrušujú sa

1. zákon Slovenskej národnej rady č. 42/1972 Zb. o organizácii a o rozšírení dozoru štátnej banskej správy,
2. vyhláška predsedu Ústredného banského úradu č. 259/1957 Ú. v., ktorou sa vyhlasuje štatút štátnej banskej správy,
3. vyhláška Ústredného banského úradu, Ministerstva chemického priemyslu a Ministerstva všeobecného strojárstva č. 62/1965 Zb. o výbušninách,

§ 49
Účinnosť

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. júlom 1988.

V. Šalgovič v. r.

P. Colotka v. r.

1) § 5, 7 a § 11 zákona č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon). Zákon SNR č. 52/1988 Zb. o geologických prácach a o Slovenskom geologickom úrade.

2) § 34 banského zákona.

3) § 35 banského zákona.

4) Napr. zákon č. 138/1973 Zb. o vodách (vodný zákon), zákon č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (stavebný zákon), zákon č. 20/1966 Zb. o starostlivosti o zdravie ľudu, zákon SNR č. 52/1988 Zb.

5) Zákon SNR č. 52/1988 Zb.

6) Zákon č. 20/1966 Zb.

7) § 32 banského zákona.

8) § 28 ods. 2 banského zákona.

9) § 33 banského zákona.

10) § 39 banského zákona.

11) Napr. zákon č. 169/1949 Zb. o vojenských obvodoch, zákon č. 40/1961 Zb. o obrane Československej socialistickej republiky v znení neskorších predpisov.

12) Hospodársky zákonník č. 109/1964 Zb. v znení neskorších predpisov. Občiansky zákonník č. 40/1964 Zb. v znení neskorších predpisov(úplné znenie č. 70/1983 Zb.). Vládne nariadenie č. 46/1967 Zb. o vyporiadaní škôd spôsobených prevádzkovou hospodárskou činnosťou socialistických organizácií na hmotnom majetku iných socialistických organizácií a o náhradách v investičnej výstavbe.

13) § 71 až 74 zákona č. 50/1976 Zb.

14) Zákon č. 68/1979 Zb. o cestnej doprave a vnútroštátnom zasielateľstve v znení zákona SNR č. 52/1982 Zb.
Vyhláška Federálneho ministerstva dopravy č. 122/1979 Zb., ktorou sa vykonáva zákon o cestnej doprave a vnútroštátnom zasielateľstve.
Vyhláška Ministerstva dopravy č. 127/1964 Zb. o mestskom prepravnom poriadku v znení neskorších predpisov.
Vyhláška Ministerstva dopravy č. 132/1964 Zb. o železničnom prepravnom poriadku v znení neskorších predpisov.
Vyhláška Ministerstva dopravy č. 133/1964 Zb. o cestovnom prepravnom poriadku v znení neskorších predpisov.
Vyhláška Ministerstva dopravy č. 134/1964 Zb. o prepravnom poriadku vodnej dopravy v znení neskorších predpisov.
Vyhláška Ministerstva dopravy č. 17/1966 Zb. o leteckom prepravnom poriadku v znení vyhlášky č. 15/1971 Zb.
Vyhláška Federálneho ministerstva dopravy č. 3/1977 Zb. o prepravnom poriadku lanových dráh v znení vyhlášky č. 35/1985 Zb.
Výnos Ústrednej správy spojov, ktorým sa vydáva Poštový poriadok oznámený v čiastke 8/1968 Zb. v znení neskorších predpisov.

15) Napr. ČSN 26 9021 Vnútropodniková doprava výbušnín a výrobkov obsahujúcich výbušniny.

16) ČSN 73 5530 Zriaďovanie skladov výbušnín a výrobkov obsahujúcich výbušniny.

17) § 32 až 42 zákona č. 50/1976 Zb.

18) § 54 až 70 a § 76 až 85 zákona č. 50/1976 Zb.

19) Zákonník práce č. 65/1965 Zb. v znení neskorších predpisov. Nariadenie vlády ČSSR č. 54/1975 Zb., ktorým sa vykonáva Zákonník práce, v znení neskorších predpisov.

20) Trestný zákon č. 140/1961 Zb. v znení neskorších predpisov. Zákon č. 150/1969 Zb. o prečinoch v znení neskorších predpisov.

21) Zákon č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok).

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky, správca obsahu a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je
Úrad vlády Slovenskej republiky, Námestie slobody 1, 813 70 Bratislava,
tel.: 02 888 91 131, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.